

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., 1/2 an
6 cor., 1/4 an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr.,
an 9 fr., an
4 fr. 50 cm.

Foia apare în fiecare
Sâmbătă

Unirea

Inserțiuni:

Un șir garmond:
o dată 14 fl., a doua
oară 12 fl., a treia
oară 10 fl.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirii”
în
Blaj.

Foaie bisericească-politică.**Anul XVII.****Blaj, 7 Decembrie 1907.****Numărul 48.**

Rogăm pe On. Cetitori, cari să aflu încă în restanță cu prețul de abonament al „Unirii” de pe anul acesta, cum și de pe anii trecuți, să binevoiască a-l achita, căci anul e pe sfârșit și foaia are lipse multe și arzătoare.

ADMINISTRAȚIUNEA.**Interesul de stat.**

Trăim într-o lume întoarsă. În toate părțile se accentuează interesul de stat. Dacă un bărbat de stat a făcut ceva, ce nu e pe placul tuturor cetățenilor, ce dă prilej la plângeri, la nedreptăți, la revolte, nu mai caută nime după cauza tuturor relelor, după spiritul rău, care aruncă pe-atâta în sărăcie, în jale, îndatăce făptuitorul însuși sau prietini lui strigă, — că a fost în interesul statului. Interesul de stat este o noțiune modernă. Statele sunt declarate de inviolabile, de perpetue, de sacrosancte și îndatăce cineva vine în coliziune cu interesul de stat, este cutropit și nimic. Se mai face undeva astăzi și de interesul cetățenilor pomenire? Doamne fereste! Cetățenii sunt ab ovo considerați de niște ființe, cari nu pot avea alt interes, decât acela pe care îl are statul.

Cu interesul statului german a motivat Bülów cancelarul proiectul său cel mai nou în contra polonilor. Acest nefericit popor, care avea o țară liberă, cu regi proprii, cu paradă proprie, a fost împărțit și desființat la sfârșitul veacului al XVIII și o parte cea mai mare a ajuns sub stăpânirea Rusiei, altă sub a Prusiei, iar a treia e Galizia, care aparține Austriei. Cu aceasta un popor lucrător, prin vina îngâmfărilor și superbilor săi boieri, a încetat de a mai exista pe harta

Europei, ca popor. Numai după ce a ajuns sub stăpânire străină au știut polonii să-și prețuiască libertatea și independența țării lor, care au pierdut-o. După împărțirea Poloniei a pus guvernamentul rusesc, dar mai ales cel prusiac toate mijloacele la cale, ca pe poloni să-i umilească și să-i steargă de pe suprafața pământului. Acestia însă se apărau din răspuțeri în contra cutropirii prusiace. Prusia a introdus în toate școlile lor limba germană și în anii din urmă chiar și religia a demădat să se propună în limba germană. Polonii s'au opus. Au oprit copiii ca se răspundă. Au fost zadarnice toate intimidările, pedepsele autorităților prusiace nu au putut îndupleca pe copii se răspundă.

La germanizarea aceasta atât de agresivă au răspuns și polonii alte represalii. Marii proprietari și fabricanții poloni au dimis de pe proprietățile și din fabricile lor pe toți acei lucrători, cari erau germani. Guvernul, văzându-se rușinat și neputincios s'a hotărât acum la un astfel de pas, care a provocat urgia și scârba întregii lumi civilizate. Bülów cancelarul are un proiect de lege gata, în care cere nu alte, dar desmoștenirea polonilor. Cere 300 milioane de marce, cu cari se poată expropria oricare moșie pe teritoriul polon, ce ar fi acomodată pentru colonizări.

O mai desăvârșită indignare în țările culte încă nu a produs vre-un alt act de stat, după cum a produs proiectul acesta. Lumea stă uimită, cum de Germania, ca stat cult, bruschează simțul de echitate și de dreptate a unei lumi și provocându-se la cele trei milioane de baionete nu-i mai pasă de nici o responsabilitate înaintea istoriei.

Dacă conștientăm însă istoria, iese îndată la iveală, că în pasul acesta a lui Bülów este o foarte naturală logică a elementului german. Căci deși Prusia este un stat

cult, cu cetățeni culti, dar e fără îndoială, că altcum întâleg cultura popoarele romanice și altcum rasa germană. Oare care a fost timpul acela în care rasa germanică să nu se arete egoistă până la extrem? Și care se fi fost situația aceea încurcătă, pe care ea se nu o fi știut folosi pentru scopurile sale? Se ne uităm numai și la patrioții noștri sași, oare nu au fost conduși în toate acțiunile lor publice — acestea pot forma numai obiect de discuție, — de un cras egoism? Oare nu au fost ei în 1848 în contra întinderii hegemoniei magiare, și în dieta transilvană din 1863 tot așa, dar cine a profitat de pactul din 1867 mai mult, și cine s'a plecat și s'a încovoiat după cum cereau împrejurările politice? Dacă am resuma istoria lor, acum de 700 de ani în Ardeal, am fi foarte curioși, că oare fost-au conduși cândva și de vre-un ideal politic, afară de egoismul de rasă?

Oăci în elementul german e înăscută înclinarea aceasta către sine și către ai săi. Rari sunt cazurile acelea, când istoria se ne arete elementul german luptând de dragul unui ideal, se vedem rasa germană întrevinind acolo, unde cel mai tare asuprește pe cel mai slab, se ia jugul de pe grumazul popoarelor sclavite, se lupte pentru libertatea și egala îndreptățirea tuturor popoarelor, se întrevină acolo unde umanitatea cere imperios întrevinerea unui popor puternic, pentruca se triumfeze dreptatea eternă. O vedem însă alungând pe boiemi de pe moșile lor în războiul de 30 ani ocupându-le ea. O vedem împărțind Polonia, trimițând ostiri în îndepărtata China cu porunca, că nu au lipsă de prizoneri și acum cerând 300 de milioane pentru a desmoșteni un popor, ce îi plătește dare, și lupta în războaiele lei.

Unde rămâne înapoi popoa-

relor romanice! Care a fost cea dintâi care s'a aprins de idealul creștinătății? Cine a plecat se ocupe pământul sfânt mai întâi? Cine a purtat războaie cu lumea întreagă pentru libertatea, egalitatea și frățietatea tuturor? Cine a luptat pentru independența serei sale latine, pentru Italia? Cine a înființat statul român la gurile Dunării? Franța! Cine și-a întins împărăția sa nu numai se exploateze pe barbari, ci ca să-i civilizeze, să-i ridice? Tot Franța. Franța a fost aceea, care s'a inspirat totdeauna de idealuri mari, și a luptat pentru izbânda acelor.

Iar Germania? Ea nu cunoaște idealuri, numai interesul. Ei nu-i pasă, că ce zice lumea la proiectul lui Bülow, când e vorbă, că ea e mai tare. Ea are milioane de ostași, cari așteaptă porunca.

Ce urmează din logica aceasta? Urmează, că suntem într'o groaznică decadentă. Că dacă un popor mare și cult cum e Germania se gândește astfel, atunci numai poate fi vorbă de vre-o responsabilitate înaintea istoriei, de vre-o umanitate, ci suntem pe cale de a ne întoarce la veacul pumnului. Cei mai slabi nu mai au nici un drept de existență, ci trebuie să se facă aceea, ce voiește și cum voiește cel mai tare, cari îi poate nimici fără pic de cruțare.

Ce efect va avea apoi logica aceasta asupra celorlalte state, cari vor afla, că sunt într'o asemenea situație, după cum e Germania? Vor începe a-și împărți cetățenii în două tabere, în cetățeni stăpâni și cetățeni sclavi, în unii, în cari statul e cu toată încrederea și în alții în care nu are încredere. Și apoi oare nu vor se înceapă fără pic de rușine a întrebuița puterea armată, pentru a-i despoia pe cei din urmă de limba și naționalitatea lor? Unde vor mai afla popoarele slabe dreptate și ascultare, dacă nu la popoarele mari și culte, cari sunt chemate, ca se țină cumpănă dreptății între popoarele pământului? Interesul de stat poate merge numai până unde merge interesul cetățenilor, cari îl susțin și nu mai departe. Și când cineva cu interesul de stat vrea se nimicească o parte a cetățenilor, acela vrea se ascundă numai cu fraza aceasta egoismul nesățios de rasă.

Sperăm însă, că vor fi și de aceia, cari se vor rușina de o astfel de lex Bülow.

Peregrinaj la Roma.

În ziua de 18 Septembrie 1908 se împlinesc cincizeci de ani dela hirotonia întru preot a Preafericitului nostru Părinte Papa pin X. Aniversarea aceasta e un prilej dorit pentru toți creștinii evlavioși, de a-și putea arăta sentimentele de dragoste, venerațiune și alipire, ce le nutresc față de părintele lor iubitor.

Sfinția Sa a cedat numai rugămintelor stăruitoare venite din tote părțile lumii, când a hotărât, ca anul acesta al cincizăcilea de preoție să fie totodată un an iubiliar, un an de bucurie pentru toți fiii bisericii universale, și ca anul acesta să-și ea începutul cu ziua de 18 Septembrie 1907 și să se termine cu ziua iubiliară, în ziua de 18 Septembrie 1908.

Nu eră cu putință, ca din bucuria generală a fiilor să lipsească tocmai aceia, cari mai aproape stau de inima părintească a Sfinției Sale Papa Piu X; nu eră cu putință, ca din șirul fiilor, cari aleargă în jurul părintelui lor să lipsească fii bisericii noastre românești unite cu Roma, fii acelei biserici, care atât de mult a resimțit deja căldura inimii părintești îngrijitoare a preabunului Pontifice Piu X.

Drept acea am văzut, cum archireii provinciei bisericesti de Alba-Iulia și Făgăraș intruniți în zilele 7 și 8 Martie 1907 la sânta metropolie în conferință, au hotărât, ca pe întreg teritoriul provinciei bisericesti să se serbeze într'acelaș chip impunător și călduros liturgia de aur a Sfinției Sale. În programa acestor sărbări se prevede și aranjarea unui peregrinaj la Roma, încredințat fiind cu organizarea Ordinariatul episcopesc de Lugoj.

Acestei încredințări răspundem acum cu publicarea prospectului de față, în care

FOIȚĂ.

Din vacanțe.*)

Dasăm în cuptor. Soarele ca o mașină de foc dogorea stradele noastre uscându-le și sfărâmându-le de încase biata vegetație rară în colbul cel mîncăcios. Ziua te topiai de arșită, și nici noaptea nu să simțea aceea recorială binefăcătoare, ce o pofteste trupul după câte-o nădușală toropitoare.

Așteptam cu dor scrisoarea de invitare a unchiului și a mătușii dela munte. Și nici nu întârziase mult, doar 2—3 zile nesuferite de văpaie de iad.

Bunul meu unchi cunoștea pasiunea mea pentru libertatea, ce nu găsești decât numai în închisoarea unor munți măiestoși căptușiți cu poale califelate și mătasoasă de un verde frumos, ce-ți liniștește întreaga ființă turburată de cine ști ce ciocniri a sortii.

Bietul bătrân încercasă încă odată drumul cel greu, bolovănos, de o zi și jumătate din inima munților până la gară cea mai apropiată de pe șes, dela Mărjinași

N'ai ce face, când ai o nepoată așa de neastâmpărată de a sui coastele cele mîncate

de prăpastie ca să-și potolească setea cu câte o gură de apă de isvor!

Ochii cei buni și potoliți a bătrânului scăpărau scânteii, când mă văzui, că mă dau jos din tren și mă grăbesc a-l îmbrățișa. Semn că mă iubește. De acum pot fi liniștită, imi va împlini toate dorințele.

Cum îl privii mai de aproape, văzui că slăbisă sârmanul. Ochii îi erau mai afundați în orbite și îi jucau parcă în ele. Brezdele de pe față îi erau mai dese și mai largi și observam o regularitate în croirea lor, când oable, când în semicercuri. Mâna geometrului, ce le-a tras eră foarte deprinsă. Barba lui venerabilă, de popă românesc unit, îi încărungi-să mult din anul trecut. Părul capului i-să albisă ca lâna și să scoboria tot mai jos spre ceafă. Statura lui înaltă și oablă se subțiasă. numai ochii erau moi și dulci, dovedind un spirit ales și o inimă moale de o bunătate iumitoare. Natura cu vecinica ei premenire neschimbată și neîmpedecată, ca firul de tort egal, tors de o mână dibace în mijlocul cărcia petrecusă o viață întreagă nu-i înasprisă nimic din calitățile lui nobile. Aceiași eră ierba fragedă de pe câmp, ce creștea moale ca untul, aceleași erau culmele munților, ce înverziau primăvara, pentruca să-și gătească belșugul în miezul verii și pentru ca să se înroșască de vânturile toamnei. Pacea din mersul cel instrunit a naturii se sălășlui și în inima lui. De aceia trăisă aproape un veac, pentru

ca să predice învățăturile scripturii și să edifice pe semenii săi. Numai o sută de oameni, să fi putut educa, inspirându-le spiritul său cel curat ca oglinda unei ape, orânduit și împăcat cu viața, ar fi meritat raiul.

Dar ce mare deziluzie mă ajunsă. O durere adevărată! Informându-mă despre cunoștii mei din verile trecute unchiul mi împărtași, că amica mea Irina s'a strămutat din sat cu părinți și frați la o moșie a lor dintr'un ținut îndepărtat. Vai, cât de mult regretam dispariția Irinei. Nu-mi puteam închipui vara la Giurgeni fără Irina, aceasta fată vrednică acest suflet curat și sglobiu. Mi-se părea aproape că ea eră magnetul, care mă atrăgea spre Giurgeni. Hoinăriam zile întregi împreună prin livezi înflorite și pe cărări umbroase și radeam de-apururea. Ea eră aceea, care mă vindecase de melancolia acaparată de niște dorințe imposibile ce mă hărțuiră o vreme și mă trezi iar la viață. Mă vindecasă de o boală grozavă prin răsul ei binefăcător și mă făcu și răd printre lacrimi de niște visuri înguste, ce mă zăpăciră într'o vreme ca niște friguri chinuitoare. Acum eram săracă, despoiată de comoara închipuirilor deșerte, dar eram vindecată.

Ce mă fac eu fără amicitia ei cea caldă, cu care mă binecuvăntasă ceriul în ceasuri așa de nenorocite?! Irina, floarea cea vârticică, bună ca adierea unui zefir de vară,

*) S-a cetit în a 2-a ședință literară a Reuniunii femeilor române din Blaj, la 1 Decembrie 1907.

se cuprind condițiunile de participare la numitul peregrinaj.

1. Amintim de introducere, că terminul peregrinajului s'a fixat pe jumătatea primă a lunii Iunie 1908. Acest termin l'a fixat comitetul central roman al sărbătorilor iubitoare, și l'a aprobat Sfinția Sa Papa Piu X. Carele pe timpul acela a și prenotat audiența prealaltă, ce va acorda-o fiilor Săi din provincia bisericească de Alba-Iulia și Făgăraș. Mai înainte nu s'a putut pune terminul pentru că ne preveniseră alte peregrinaje anunțate de mai înainte. Pe timp mai amănat nu e bine să se pună terminul, deoarece atunci am intra în căldurile mari, când nici călătoria, nici petrecerea în Italia nu e potrivită și plăcută. Terminul nostru fixat pe primele zile din Iunie e cel mai potrivit, fiind marea deplin liniștită, iar petrecerea în Italia, și special în Roma, de o frumuseță neîntrecută.

2. Când publicăm mai la vale condițiunile de participare, o facem cu acel scop, ca deoparte de cu bună vreme să putem lua dispozițiile necesare pentru așezarea peregrinilor în orașul etern, unde a bună samă va fi o mare aglomerație de peregrini; de altă parte, ca doritorii de-a participa de pe acum să poată pune la oparte ceva rezerve în scopul peregrinajului eventual să poată achita în rate lunare taxa de participare.

3. Peregrinii vor porni din Budapesta în două grupuri. Cei de clasa I și II vor călători cu tren accelerat, iar cei de clasa III cu tren personal, nefiind pe tren accelerat a treia clasă. În Fiume se vor întruni peregrinii pe naie, cu care vor merge la Ancona și de acolo cu același tren vor continua spre Roma, unde vor sosi cu toții deodată. Sosiți în Roma peregrinii se vor împărți iarăși în două grupuri: cei de clasa

I și a II vor fi așezați în același Hotel, iar de clasa III vor fi alăștuiți la ospitiul călugărilor de Santa Marta, din apropierea imediată a Vaticanului și a bisericii Sântului Petru. Cu fiește care grupă va merge un conducător espert, care va griji și călăuzi pe peregrini, ca să nu întimpeze nici un fel de piedică. Acești conducători vor fi cu grupul lor până la reîntoarcere în patrie, anume până la plecarea din Fiume spre Budapesta.

4. În Roma vor petrece peregrinii șasă zile, în care timp, pe lângă audiența ce vor avea-o la Sfinția Sa Papa și pe lângă asistarea la o sf. liturgie solemnă în biserica Sântului Petru, vor visita toate monumentele Cetății Eterne, atât cele creștine cât și cele păgâne, tot ce poate înălța și încălzi sufletele lor.

5. Dela Roma peregrinii se vor împărți iarăși în două grupuri: unii anume se vor întoarce pe aceiași cale pe care au mers, anume peste Ancona la Fiume până la Budapesta și apoi acasă. Alții vor merge peste Firenze și Venezia, în care oraș vor petrece câte două zile și apoi dela Venezia la Fiume până la Budapesta și apoi acasă.

6. Prețul participării la acestea două combinațiuni e următorul:

Combinația I: Budapesta—Fiume—Ancona—Roma—Ancona—Fiume—Budapesta:

Clasa I: coroane 300.—
Clasa II: „ 200.—
Clasa III: „ 140.—

Pentru sumele aceste peregrinii au drept la următoarele:

- Bilet pe tren și naie pe clasa respectivă;
- În Roma trăsură dela gară la quartir și dela quartir la gară;

c) Quartir, serviciu, luminat și întreținere (dejun, prânz, cină) pe timp de șasă zile în Roma;

d) Intrare liberă la muzeele și galeriile ce vor fi vizitate în comun;

e) Călăuzire pe drum dela Budapesta până la reîntoarcere la Fiume și asemenea în Roma.

Combinația II: Budapesta—Fiume—Ancona—Roma—Firenze—Venezia—Fiume Budapesta:

Clasa I: coroane 400.—
Clasa II: „ 300.—
Clasa III: „ 200.—

Participanții la această combinația au aceleași drepturi și favoruri ca și cei ce participă la combinația I, cu cea deosebire, că acești peregrini vor petrece și în Firenze și Venezia câte două zile, și în orașele aceste vor fi provăzuți tot așa ca și după combinația I în Roma, având anume drept la trăsuri dela gară la Hotel și dela Hotel la gară, asemenea la quartir și provisiune, la călăuzire și intrare liberă la muzeele, ce se vor visita în comun. Mai observăm, că în Firenze și Venezia și cei ce călătoresc pe clasa III vor avea quartire și provisiune egală cu cei de clasa II.

7. Programul special și detaliat al peregrinajului se va publica înainte de plecare cel puțin cu o lună.

8. Aranjatorii vor face tot posibilul, ca peregrinii să nu ducă nici o lipsă și să se întoarcă în patrie cu cele mai dulci amintiri.

9. Anunțările de participare au să se facă la adresa: Dr Daneil Fireza, notar konzistorial în Lugos, și tot acolo au să se trimită și banii pe cum și corespunzător privește la peregrinaj.*)

*) Informațiuni dă și redacția noastră.

ce nu face decât bine tuturor, să nu mai fie în Giurgeni, eră prea mult!! De ce aceasta nouă lovitură a sortii! Celui sărac să i-să ieie și ce i-se pare, că are. Și nici nu mi-a comunicat nimic de plecarea lor și eram doar și încuscite. Botezasem împreună un fiu de mare valoare. Iată cum? În dealul dela cruce eră un isvor cu o apă limpede și plăcută, din care se adăpă întreg satul, dar aveă un nume foarte pocit, sună aproape neplăcut. Noi ce facem odată, culegem câte o poală de sânziene, de cari eră îmbalzată valea, legăm o cunună cu care îl încununăm și un mănunchi cu care îl stropim în numele tatălui și a fiului și a spiritului sfânt Amin și îi punem numele „Isvorul sinzienezelor“ și facem apoi un chef cu toate suratele, cari veniră cu cofe și cu ulcioare după apă. Și suratele au vestit tuturor numele cel nou al isvorului. Și așa i-a rămas numele până în ziua de azi.

Pierderea Irinii mi-se părea din ce în ce mai grozavă. Nu voi avea pe nimenea în sat. Voi fi nevoită să mă mulțumesc cu tovarășia gândurilor mele, niște paseri negre cu cioc ascuțit, ce adeseori îmi întuneca orizontul vederii cu aripile lor late și mă răneau formal. Ce bucuros m-ași fi scuturat de aceasta tovarășie!

— Să vezi ce societate plăcută vei avea nepoată. Casele cele nouă le-am închiriat unei barone. A venit cu bărbatu-s'ă să văreze la Giurgeni. Mi-a promis, fără să

cer 100 coroane pe lună chirie. Să văd a fi oameni cu stare bună. Și apoi prietinoși lucru mare! Baroneasa cu deosebire e foarte amabilă. I-am spus de sosirea ta și sa bucurat nespuse de mult.

Unchiul mi-a adus de nou în încurcatură. Numai asta îmi lipsea, tovarășia unei barone. Ce dispoziție uriașă va fi întru mine și dansa. Eu cu înclinările mele democratice voi fi pentru ea o ființă naivă, poate lipsită de calitate și de gust. Și cum se va împăca ea cu ura mea pentru formalități?! Simțeam parcă privirile ei mândre cum se vor pogori asupra mea, ca niște săgeți ascuțite, cemă vor împunge fără cruțare. Din ce flori curioasă își compune întâmplarea buchetului său.

Oameni meditativi, și eu și unchiul ne toiceam în tăcere firul cugetelor, cari de sigur nu erau aceleași. El, omul împăcat cu tote își orânduia în economie, ara și grăpa, întorcând pământul cel uscat, cu fața cea jilavă. ori își numără vitișoarele și-se desfăta în icoana lor, pe când eu, cine ști pe unde băteam câmpii.

Așa pe nesimțite ajunserăm acasă. Mătușa ne ieși în poartă cu fața senină și veselă. Eră tot cea veche, voinică și binefăcută, cu aer de îndestulare pe întreaga sa ființă. Ținea de mână pe Nuța, fca lor adoptivă, o fetiță într'al 5-lea an blondă și durdulie ca o franzelă de lapte. Avea cine să le alunge urâtul, că ci Nuța eră hoată mare.

Așa să știa lipi de om și așa povești tesa de nu te puteai plectisi cu ea, și când spunea câte una bună nu puteai să nu o mânănci.

Abia îmi despachetasem geamantanul și potriviam o hăinuță Nuței, ce i-o adusesem plocon, ca să-i întru în grație, când — cine bătă în ușe: Baronesa cu baroul.

Nu mă așteptasem lu atâta onor. Eram din cale afară prea măgulită de atenția lor. Baronesa mă imarățisă cu căldură și mă rugă stăruior să fim deapaură împreună, baroul îmi întinsă mâna cu grație și să plecă înaintea mea cu respect, încât mi-se pără că nimenea nu s-a mai plecat înaintea mea așa de adânc ca el. Ne împrietinisăm dela primul moment. N'aveam încătrău, căci eram avizați unii la alții. Numai noi eram aici fără rost, ceialalți toți își aveau trebile lor.

Iar Nuța ne purtă ștăfeta.

Elena din Ardeal.

(Va urmă).

Și de a-și grăi cu limbile omenești și îngerești, dacă dragoste n'am, făcutu-m'am aramă sunătoare și chimbă răsunător.

Și de a-și aveă prorocire, și a-și ști toate tainele și toată știința, și de a-și aveă toată credința, încât să mut și munții, dacă dragoste nu am, nimic nu sum. (Sf. Pavel).

10. Doritorii de-a participa după orice combinație, deodată cu anunțarea participării și a combinației la care doresc a lua parte, vor plăti de fiecare persoană anunțată:

- a) Cei de clasa I coroane 30—
- b) Cei de clasa II coroane 20—
- c) Cei de clasa III coroane 10—

Restul taxei se poate plăti și în rate lunare, astfel însă, ca întreaga taxă să fie plătită complet până 1 Maiu st. n. 1908. La caz de repășire anticipatiunile mai sus numite, de câte 30, respective 20 și 01 coroane vor fi folosite întru acoperirea speșelor pregătitoare de aranjare. După termenul de 1 Maiu n. 1908 anunțări de participare nu se mai poate primi. Ar fi însă de dorit în interesul succesului deplin al peregrinajului, ca anunțările să se facă cu posibilă grăbire, ca astfel până pe la începutul lunii Februarie 1908 aranjatori să se știe orienta aproximativ în privința numărului peregrinilor.

11. Peregrinajul îl va prezenta Sfinției Sale unul dintre venerabilii episcopi ai provinciei bisericesti române de Alba-Iulia și Făgăraș.

12. Observări generale: Pentru a călători în Italia nu se poartă pasaport.

Conducătorii grupurilor vor fi la îndemâna peregrinilor în afaceri de schimbare de bani, ca să nu fie espuși la păgubiri în lipsă de orientare și de cunoștința limbii.

Fiind fixat timpul peregrinajului pentru luna Iunie, veșmintele ce le vor lua cu sine călătorii pot fi veșminte ușoare de vară.

După eticheta Curții Papale, la audiență bărbații se prezintă în veșminte negre ori în costum național, fără mânuși; iar femeile în veșminte negre cu vâl negru pe cap, ori în costum național.

Preoții din Roma nu fumează pe strade. Preoții peregrini vor ține seamă de regula aceasta.

* * *

Dorul de-a vedea Roma, și condițiile extraordinar de favorabile, în care își poate stămpăra acest dor și cel cu venite mai modeste, va face — credem — ca acest peregrinaj să reușească deplin și să fie de mângâiere și înălțare sufletească nu numai pentru bunul nostru Părinte Papa Piu X, ci și pentru toți aceia cari vor participa, ba chiar pentru aceia, cari în neputință de-a participa ei înșiși se știu reprezentați la aceia frumoasă manifestare, prin frați și prieteni de ai lor.

Așa să fie!

Lugoj, în luna Noemvrie 1907.

Ordinariatul episcopesc.

CORRESPONDINTE.

Sinoadele protopopești.

— tr. Reghinului —

18 Noemvrie 1907.

Preoțimea tractului protopopesc al Reghinului și-a ținut în 5 Noemvrie st. n. sinodul ordinar de toamnă sub prezidiul protopopului tractual. În acest sinod discutându-se între altele și unele obiecte de interes

general află cu cale, ale aduce în public, ca se meditez și alți frați asupra lor. Iată aceste cazuri:

Un preot a făcut propunerea, că în vederea serviciului însemnat, ce-l fac preoții statului, cu dreptul merită ca ei încă se fie remunerați amăsurat demnității statului lor de luminători ai poporului și susținători ai moravului public ca alți funcționari ai statului. Congrua după cum e proiectată a se întregi, după împrejurările de astăzi este nesuficientă pentru un pret. Se fie rugat Esc. Sa Părintele Mitropolit, ca în conțelegere cu Episcopii sufragani se nisuiască într'acolo, ca minimul de congruă să se fixeze în 2000 și respective în 2400 cor. după calificățiune, cu drept de penziune și cuincuenalii, cu atât mai vârtos că acatolicii de mult agită pentru aceasta.

Propunerea s'a primit și s'a decis ca să se comunice cu celelalte oficii protopopești din arhidieceză.

Un alt preot a făcut propunerea: ca în vederea norilor grei ce să ridică asupra școalelor noastre în urma legii numite apponyiane, să fie rugat Escelenția Să Mitropolitul ca în urma dreptului ce-l are, să convoace un congres mixt de preoți și inteligenți laici. Aici să facă de cătră protopopi un raport amănunțit asupra școalelor. Să se arate punctele mai expuse. Să se discute cu toată seriozitatea chestia: „se susținem pe viitor școalele ori să-le predăm la stat? Propunătorul susține, că poate cu ocaziunea ținerii unui atare congres mixt s'ar afla și mecenăți, cari ar jertă pentru școale, e de părere că în vederea regulării apropiate a congruei, înșiși preoții s'ar obliga a concurge cu anumite procente, ba poate chiar și învățătorii, și astfel s'ar crea un fond general, din care s'ar putea ajutarea școalele mai expuse. Aceasta propunere încă a fost primită cu unanimitate.

Alte obiecte, ce s'au desbătut în acest sinod, sunt de interes particular, deci le omit, sulevând numai acestea două și supunându-le la deliberarea confrăților. Ceva trebuie să facem, căci: „Procul ardet Ucalegon“.

Un preot din tract.

Scrisoare din Viena.

— Lupte pentru școli, bătăi în școli. —

1 Decemvrie n. 1907.

La congresul catolic descris în rândul trecut, Lueger a fost așa de neprecaut, a da expresie în public unei tendințe a catolicilor austrieci: *recucerirea universităților*. Din asta s'a iscat un scandal mare în ziaristica și corpurile didactice de aici, care cu greu vrea să încete. Deloc au început toți dușmanii a striga în cor: vătămarea libertății științelor, mărginire confesională, clericalism obscur, întunecime medievală,.... Gazetele au început a scrie articli veninoși, 10 prof. univezitari deloc a 2-a zi au adresat în o foaie epistolă deschisă lui Lueger, Rectorul universității a demonstrat în o scriptă adresată tinerimei, în adunări publice s'au ținut cuvântări de protest, cu un cuvânt: vorbele lui Lueger au produs mișcare ca într'un cuib de vespi.

Și doamne, mare lucru a mai zis dânsul! Ce vrei? A-se nizu, să se recucerească universitățile pentru poporul creștin să nu mai fie acelea focularele ideilor răsturnatoare de țară și lege; acelea univrrsități, cari s'au născut din fundațiile creștinilor au crescut sub aripile oblăduitoare ale bisericei, se susțin și azi din banii unui popor creștin, sunt menite a da aceluiaș popor creștin judecători, crescătorii neamului, îngrijitorii culturii naționale... aceste școli să fie recucerite de spiritul creștinesc? Înțelegem toată indignarea celor luminați și liber cugetători!

Dar înțelegem și acțiunea lui Lueger și soților săi. Căci în aceste vremi de criză, când și Roma, cetatea vecnică a ajuns să aiba primar evreu, nu știu unde ajunge lumea creștină, dacă nu se pune pe luptă. Dujmanii naționalizmului și religiei chiar prin școli și prin tinerime vreau să-și ajungă scopurile lor destructive. Așa a făcut în Franca, așa au vrut prin anii 70 în Germania, așa au cercat nu de mult în Anglia prin proiectul de școală al ministrului Campbell-Bamermanu, respins de Casa Magnaților! În Austria acum doi ani s'a înființat o asociație: „Școala liberă,“ a cărei scop espres e: a „prezerva copiii de școală de orice influință confesională,“ înțelege: a-i opri dela studiul religiei dela ezercițiile religioase a omori în ei orice simț și morală creștinească (spre care scop au distribuit anul trecut 280,000 formulare de declarații între părinți și tutori, cari aceia iscălindu-le se obligă, a opri copiii de sub puterea lor dela orice ezerciții religioase — rugăciuni mergere la biserică, spovedanie, procesii — impuse încă de legile școlare. Câți vor fi iscălit formularele, nu știm). Inpotriva acesteia s'a constituit „Reuniunea școl. cat.“ care numără azi 78,000 membri și susține în imperiul întreg 35 institute de învățământ mai ales preparandii pentru învățătorii! Scopul ei e din contra: a introduce peste tot, spiritul creștinesc și a mântui tinerimea, viitorul neamului! Cu bucurie constatăm, că aceasta reuniune propășește frumos, chiar eri am primit o broșură scrisă de președintele Dr. G. Schwarz, în care mi-se dă știre despre rostul și mersul lucrurilor „reuniunea școl. cat.“

Cumcă lipsă este de alt spirit în școalele Austriei, mai eclatant o dovedesc *bătăile* multe, cari le vedem și despre cari cetim aproape dela toate Universitățile din Austria. Aici în Viena italienii cu nemții ne fac de multeori bucuria de a afla porțile dela „Alma Mater“ închise; la Innsbruck, Graz, Triest, Praga, Lemberg cetim că se înzultă unii pe alții, nemți cu italieni, creștini cu liberali (jidani), germani, cehi, ruteni, poloni, etc. Cu acestea se poate mândri creșterea liberală și spiritul „nepreocupat“ (voraussetzungslos) al instrucției științifice de azi. Cam lapidar, dar nimerit a răspuns Lueger la epistola amintită a celor 10 profesori: oare bolovani și măciuca încă se țin de cercetarea liberă a științelor?... Căci de aceea tipă ei foc și venin.

Correspondentul.

Concurs.

„Societatea meseriaşilor din Blaj, publică următorul concurs:

1. La 5 ajutoare de câte 20 coroane, pentru ucenici meseriaşi, aplicaţi la măiestri, care sunt membrii ai Societăţii;

2. La un ajutor de 150 coroane, pentru un tânăr sodal din branşele: de tinichigiu, olar, văpsitor şi orologer, care ar vrea să se perfecţioneze în măiestria sa.

Concurenţii vor avea să-şi înainteze cererile la biroul Societăţii până la 10 Decembrie n. Având să dovedească cu certificate în regulă:

a) Că sunt ucenici la măiestri membrii ai Societăţii meseriaşilor din Blaj; b) că cercetează şcoala gr.-cat. de meserii din loc; iar cei-ce reflectează la ajutorul de 150 cor. să arete locul unde voieşte a se perfecţiona, şi să se oblighe, că să vor aşeza în Blaj.

Din şedinţa comitetului „Societăţii meseriaşilor din Blaj.” ținută în 23 Nov. 1907.

Gavril Precup,
prezident.

Augustin Gruşiță,
secretar.

Noutăți.

Intru mărirea lui Dumnezeu. Zaharie Pop cu soția Raveca Nicoară gr.-cat. din parohia Cosma au dăruit pe seama sf. noastre biserici gr.-cat. din Vaida-Sântioana un rând complet de veșminte preoțești în preț de 80 coroane și o față de masă în preț de 6 coroane. Marinimoșilor donatori în numele credincioșilor mei le exprim sincere mulțumiri. Bunul Dumnezeu să-i facă partaș fericirii sale. *Demetriu Fărcaș*, preot gr.-cat.

— Buna credincioasă Palaghia Costin din Acioțis a dăruit pe seama bisericii de acolo un stihar în preț de 10 coroane. — Dumnezeu să-i răsplătească. *Septimiu Popa*, cooperator par.

Din Arhidieceză. Clarissimul Dr. Alexandru Niculescu profesor de teologie și prefect de studii în Seminarul teologic a câpătat un concediu de 2 ani, ca să meargă de păstor sufletesc la românii gr.-cat. din statele unite Nordamericane. Dorim călătorie fericită iubitelui nostru prietin, și-l așteptăm cu dor acasă.

Congrua. În 19 a. c. se va ține în Budapesta conferința episcopescă, a cărei obiecte sunt finalizarea chestiei congruei, chestiunea catehizării și a noiei legi școlare,

Pentru promovarea pietății. La păr-Dr. Iuliu Florian în Cluj (Jokai u. 6) se găsește de vânzare iconițe sfinte a P. C. V. Maria povățuitoarea noastră, cu 12 rugăciuni în onoarea ei, scoase mai ales din paraclis. Aceste 12 rugăciuni, numite „Cununa Precuratei,” cetite sara de membrii unei familii, sunt menite să promoveze evlavia. Prețul lor e de 60 fil. Tot acolo se găsește medaliile de a P. C. Ecicioară, pentru prețul de 10 fil. bucata. Le recomandăm cu tot adinsul.

Hymen. Nicolau Degan învățător și Verona Wabescu, fidanțați.

Dr. Siegescu comisar în Casanabeș. Cetim în Nr. 47 din „Renașterea”: De Luni dimineața să află în orașul nostru Dl. Dr. Iosif Siegescu „ex-mis” al ministrului de culte și instrucțiune publică pentru a inspicia institutul nostru pedagogic. După cum suntem informați Dl. Dr. I. Siegescu are mandat ne-țărmarit din partea ministrului, având adevărat să-și extindă activitatea de comisar nu numai asupra învățământului, ci asupra tuturor agendelor, ce aparțin institutului. Trimiterea D-lui Dr. I. Siegescu la institutul nostru este urmarea unui raport, peste măsură de nefavorabil, făcut din partea inspectorului reg. din Lugoj, asupra celor esperiate la institutul nostru.

Se reîntorc din America. În conformitate cu încunoștințările telegrafice, primite zilele acestea dela în. minister r. u. de agricultură, în săptămânile viitoare sosese în patrie mai multe grupe mari de emigranți din America, cărora a le asigura oarecare ocupațiune, este afacere de interes general. Apelăm deci la cei cari ar avea lipsă de servitori, sau de brațe muncitoare, fie la lucrări economice, fie industriale, să se adreseze la ministerul r. u. de agricultură din Budapesta, sau la dl. Lekky István, consilier ministerial în Fiume (Hotel Europa), cărora să le comunice și condițiunile. Sibiu. 27 Noemvrie 1907. Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului”. *Pentaleon Lucașu*, preșident, *Vic. Tordășianu* secretar.

Frimul mecenat al „Azilului”, contemplat de „Reuniunea română de înmormântare din Sibiu”, s'a înscris astăzi, în persoana d-lui Ioan Toma, c. și r. căpitan penz. în Sibiu. Dl. căpitan Toma a predat directorului amintitei Reuniuni, d-lui P. Lucașu și secretarului ei Vic. Tordășianu suma de 1900 cor., drept dar, care constituie „fondatiunea căpitanului Ioan Toma” și să fie proprietatea înființatului „Azil”. Scopul fundatiunii se va determina în ședința proximă a direcțiunii. Fie ca exemplul acestui mecenat să aște cāt mai mulți imitatori.

Reuniunea femeilor române din Blaj își va ține Duminecă în 8 Decembrie la 8 oare seara în localul Casinei a treia serată, la care dizertează dșoara Turica Negruț, cântă la pian dșoara Silvia Nestor și declamiază dșoara Valeria Pop. Punctul 4 va fi o cântare la pian executată pe 6 mâni tot de numitele dșoare.

Serata a doua din 1 Dec. a fost foarte cercetată. A dizertat dl. Dr. Octavian Prie despre „Doi poeți pesimiști” — Lenau și Eminescu, — dovedind că abstrăgând de unele note comune în general tuturor poezilor pesimiști, nu poate fi vorba sub nici un raport de vre-o influență a lui Lenau asupra poeziilor lui Eminescu. Dizertația a fost cu mare atențiune ascultată și viu aplaudată. Foarte mult a plăcut publicului „La Oglindă” de Coșbuc, declamată cu multă pricepere de dșoara Irina Nistor. Dsa a interpretat foarte bine naivitatea tipică a fetitelor de șaisprezece. La pian a cântat dșoara Nelița Deac cu cunoscuta-i artă, cu care de tot atâtea ori știe se captiveze publicul. S'a încheiat programul cu o schiță cetită de autor, de dșoara Elena din Ardeal, a cărui umor a înșeninat fețele tuturor. A stat încă mult publicul și conversația a fost foarte vie și intimă.

Dela Societatea meseriașilor. Seria conferințelor anunțate s'a inaugurat Duminecă în prezența unui frumos număr de meseriași și sodali. Domnul canonic Dr. Aug. Bunea cu competența-i cunoscută făcând un excurs în trecutul poporului român, arată înșămăntatea orașelor în viața popoarelor; dovedind că elementul alcătuitor a orașelor sunt meseriașii și negustorii. Cu vorbe calde și înțelepte îndeamnă pe meseriașii noștri la muncă și organizare. Li avertisează să se înțeleagă împrumutat și să nu se lese amăgiți de profeti mincinoși. Vorbirea învățatului canonic a fost ascultată cu viu interes. Sodalul păpuțar Ambruș, a declamat cu succes poezia „Chemare” de Dafin. — Au urmat apoi producțiuni cu Skiophtonul conduse de dl. profesor Dr. Chetian. A arătat seria întregă din patimile mântuitorului nostru Isus Hristos. Explicările li-a dat prof. Dr. Victor Macaveiu.

Duminecă în 8 Decembrie la oarele 5 va avea loc a doua conferință. Va vorbi dl. Ștefan Roșian, apoi vor urmă producțiuni cu Skiophtonul. Credem, că meseriașii noștri și toți, cei ce voiesc să se distragă învățând — vor cerceta aceste conferințe.

În Teiuș se sistematizează cu 1 Ianuar 1908 un oficiu protopretorial. Emolumentele (salariu, rețut de cuartir, pașal de călătorie și de cancelarie) sunt 5600 cor. Concursul publicat de comitele suprem expiră în 13 c.

Necrolog. † *Simeon Petean*, preot gr.-cat. deficiente după un morb scurt și greu, provăzut cu sf. Sacramente ale muribunzilor și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului său în 3 Decembrie st. n. 1907 la 2½ oare dimineața, în anul al 79-lea al vieții, 54-lea al preotiei, 10-lea al văduviei și al 2-lea an de preot deficiente.

Odihnească în pace!

Posta Redacțiunii.

M. Gy. Nu anunțăm scrieri, cari nu ni se trimit.

I. M. în L. Cere dela oficiul parohial să-ți arete cerculara Ordinariatului mitropolitan de dto 21/7 1906 Nr. 6807 (99-93).

Tusea măgărească

aceasta groază cunoscută a copiilor. Emulziunea SCOTT o vindecă cu rezultat în toate cazurile. Emulziunea SCOTT e cel mai bun leac pentru vindecarea copiilor debili, bolnăvicioși, cărora le redă curând

fața rumenă și plină.

Efectul repede și întăritor își găsește explicarea în aceea, că e compus din substanțele cele mai cu efect, care prin, procedura lui SCOTT devine o Emulziune gustoasă și ușor de mistuit.

La târguirea Emulsiunii să fiți cu băgare de samă la marca Scott — pescarul cu știuca în spate.

Prețul unei sticle originale e 2 coroane 50 fileri.

— Se capătă în farmacii. —

(37) 11—12

A apărut:

Calendarul Unirii pe 1908.

Cuprinde pe lângă partea Calendaristică, Șematism și partea literară și noua lege școlară **Art. de lege XXVII din 1907 dimpreună cu Instrucțiunea acestei legi.** — Costă 80 fil. plus 10 fil. porto.

Partea literară.

Vasile Fabian Bob.

(1795—1836).

(Continuare).

IX.

După cât putem conchide din scrisul doctorului Vasile Pop, Muza lui Vasile Fabian Bob mai întâiu s'a manifestat în forme străine, în limba latinească, ceea ce nu ne surprinde, având în vedere, că întreagă creșterea sa a primit-o aproape numai în limba aceasta, care, și la Blaj, și la Cluj, singură era limba de propunere în școală, iar lectura românească, în liceul din Cluj pe vremea, când își făcea acolo învățăturile poetul nostru, era un adevărat corb alb.

Primele încercări pe terenul poeziei, probabil, s'au făcut încă pe atunci, când ședea în băncile Academiei dela Cluj. Dar mărturii nu avem până la 1820, când Muza lui deodată să înfățișă în frumoase haine de sărbătoare înaintea unui mare boier moldovean, care era vrednic să fie preamărit pe lira sa necunoscută.

Încă în toamna anului 1820, când Vasile Fabian Bob, împreună cu soții săi Ioan Costea și Iosif Manfi, petrecea în Brașov și prin jur, până la sosirea Invoicei definitive a Epitropiei școlilor din Moldova cu doctorul Vasile Pop, el încoardă lira lui Apolon, și în preajma zilei onomastice a lui Mihail Sturdza, fiitorul său director, dela 8 Noiembrie, el veni să gratuleze acestui distins bărbat în al său *Carmen onomasticum*, în versuri latinești, care poezie, după încredințarea doctorului Vasile Pop, era „vrednică de orice publicitate,” și era „indestulată mărturie, ce poate să facă acest tinăr în viitor.”¹⁾

Dar acest *Carmen onomasticum*, pe lângă toată lauda ce-i aducea doctorul Vasile Pop, a rămas nepublicat, și astfel, până azi, necunoscut. —

O altă poezie latinească a ieșit, cu doi ani mai târziu, din condeiul său, atunci când doria să-și exprime și el bucuria ce o simțea întreagă românimea din Moldova.

După dominația grecească de 111 ani, la 1822, Moldova ajunsese iarăși să aibă în fruntea sa un Domn pământean, pe Ioan Sandu Sturdza, și acest eveniment a înseninat atmosfera întregii țări, și a electrizat-o de bucurie.

Deodată cu revenirea la domnia pământeană, nădejdiile neamului românesc din Moldova luară un avânt neobicinuit, și toți vedeau viitorul țării în colorile cele mai strălucite și mai îmbucurătoare.

Mitrop. Benjamin Costache, la auzirea acestui mare eveniment, la 12 Iuliu 1822, trăsăria de bucurie în cuvinte înălțătoare ca acestea: „Astăzi s'a făcut și nouă cunoscut mila dumnezeiască, că, după furtuna cea primejditoare de 16 luni mai bine, s'a descoperit înseninarea, și ca un Angel vestitor de bucurie, a venit și nouă carte din una a lunei curgătoare, cu vestirea de rânduirea Domnului Moldovei, prea bine cinstitorul de Dumnezeu înălțat Ioan Sandu Sturdza Voevod,

¹⁾ Cf. *Foaia pentru minte*, an. 1840, Nr. 32, pag. 255.

dintre boierii patriei noastre înoindu-să și acest pronomion al ei, care mai de două veacuri era pierdut.”²⁾

De asemenea venia entuziasmul, și din partea poezilor, la Alecu Beldiman în *Tragedia Moldovei*,³⁾ și la George Asachi în oda sa dela 1822 *Cătră Moldoveni* scrisă din pritejul întronării noului Domu pământean săvârșită la 8 Octombrie aceluiași an.

Această odă a lui Asachi a provocat, în același an, o altă odă, latinească, din condeiul poetului nostru ce petrecea încă în capitala Basarabiei, de unde voia să eternizeze pentru Europa literară timpul, în care Moldova să învrednică să aibă iarăși în frunte Domn ieșit din sânul său.

Regretăm, că azi nu cunoaștem, în întregime, oda lui Vasile Fabian Bob.

Ea purtă titula așa pe cum urmează:

„Allusio

Ad

Odam

Occasione restituae indigenis
Moldaviae Principibus coronae
Ac Solemnitatis, qua serenissimus
Princeps patriae filius
Joannes Sturdza
Sedem principatus conscendit,
Genti Moldavae per clarissimum
D. G. Asaki mense octobris
1822 dicatam.”

Pe cum am zis, oda lui Bob nu ne-a rămas întreagă, și azi nu știm din ea mai mult decât acestea patru șire conservate de doctorul Vasile Pop:

„Nulla salus bello, pacem te poscimus
[omnes,
Pulchrior ergo tuo tandem rediviva
[sepulchro
Nascaris, et lacrymas versis Moldavia
[fatis
In nova post longas permutas gaudia
[luctus.”

La 1840 *Aluzia* lui Vasile Fabian Bob îl îndemna pe biograful său învățat, să o apretieze în terminii cei mai elogioși, punându-o alături de însași poeziile lui Virgiliu: „Pe cum în versurile românești în toate bucățile sale s'au ivit cu ușurința și dulceața unui Ovidie, tocmai așa în această *Aluzie* atât cu curățania limbei latinești, cât și cu seriozitatea și înălțimea ideilor să-veste ca un al doilea Virgiliu.”⁴⁾

Pentru acestea calități doctorul Vasile Pop, în cursul biografiei ce publica la 1840 asupra prietinelui său, nădăjduia ca *Aluzia* să se tipărească și ea în *Foaia pentru minte*, unde s'au mai tipărit câteva poezii, românești, de a lui Vasile Fabian Bob.

Dar de astă dată el, trebuî să se îndestulească cu un răspuns evasiv al redactorului *Foaiei*, care, într'o notă la nrul 33 din 11 August 1840, recunoștea însuși, că ar fi pagubă ca aceea *Aluzie* a lui Fabian să rămâie necunoscută publicului nostru; însă părerea noastră ar fi, ca a să putea face aceeași tuturor, fără deosebire, cunoscută, să se traducă în românește tot

în versuri, — și traducție cu originalul să se tipărească alături.”⁵⁾

Bine înțales, doctorul Pop, care primi *Aluzia* dela însuși autorul „ca un suvenir a vechii pietini.”⁶⁾ cu ceva mai târziu veni să urgiteze iarăși tipărirea ei, dar nici scrisoarea sa dela 7 Octombrie 1840, și nici cea dela 17 Ianuarie 1842, îndreptate amândouă cătră Băriț, nu avură efectul dorit, și spre marele disgust al doctorului Pop, *Aluzia* rămase netipărită.⁷⁾

Astfel poeziile latinești a lui Vasile Fabian Bob s'au pierdut, dar din celea românești unele, deși foarte puține, au avut o soartă mai bună, s'au tipărit, și au scăpat de perzare.

X.

Trecând acum la poeziile sale românești, mai întâiu amintim poezia sa intitulată *Moldova la anul 1821*.

Ea stă în legătură cu Eteria Grecilor, sau mai bine zis cu starea jalnică a Moldovei pe vremea Eteriei, care aduse atâta rău, terorism, vărsare de sânge și jafuri, în cât să spării când îi-le reîmprospătează în memorie. Martori oculari, ca Mitropolitul Benjamin Costache în precuvântarea sa la *Istoria Scripturei Vechiului Testament* tipărit la 1824, Monahul Zosima în a sa *Povestire despre răsvrătirile Grecilor*, și Vornicul Alecu Beldiman în *Tragedia Moldovei*, au descris în colorile cele mai dureroase starea aceasta nefericită a țării lor.

„La anul 1821 Februarie în 22 sara — scrie Mitropolitul Benjamin Costache — când fărădelegile noastre au încordat arcul Dumnezeștei urgii și l'au gătit pe el și în trânsul a gătit vasele morții, ca un trăsnet din ceriu a căzut peste nenorocita țara aceasta cumplita răsvrătire a Grecilor. — Și îndată după aceasta, ne mai putând suferi grozăviile și relele ce urma cu necontenire și cu sporire, au început fiște carele a-și căută scăparea vieții sale. Toate averile clironomisite și agonisite erau de nespūsă supărare celui ce le avea, și unde apuca zvârlindu-le, le mistuia de nimic alta îngrijindu-să, fără numai de viață. Când cu necuprinsă de ochi întindere, erau plini de popor, cerul având acoperământ și așternut numai pământul, șiraguri necurmte pe drumuri, de bărbați și femei și cu copii în brațe îmbulzindu-se, năvăliau la scăpare. Cel mai ticălos bordei, în loc de scăpare, să părea palat la cei care mai nainte nu încăpiau în cele mai desfătate curți; iară cei mai mulți dintre aceștia, să desfătau pe sub trăsurile lor, dosându-să de soare și de ploaie. Într'o așa înfricoșată priveriște, am dat și eu dosul urgiei și am trecut peste hotar, împodobit peste obraz cu un brâu de lână, cu o manta nemțască îmbrăcat și cu o pălărie pe cap.”⁸⁾

Tragedia aceasta a țării atât de falnice odată, și atât de nefericite acuma, era cu neputință, să nu-l impresioneze adânc și pe Vasile Fabian Bob.

¹⁾ *Ibidem*, pag. 257—258.

²⁾ *Ibidem*, pag. 258.

³⁾ *Transilvania*, Nr. 8 dela 1 Aprile 1868 pag. 164.

⁴⁾ Citat la Ioan Negre, op. cit. pag. 50.

⁵⁾ Citat la Ioan Negre, op. cit. pag. 52—53.

⁶⁾ Ediț. Iași 1851, pag. 117 și urm.

⁷⁾ *Foaia pentru minte*, an. 1840, pag. 257.

Tot ce vede, îl mișcă; tot ce-l înconjură, săpă adânc în sufletul său durerea, ce o simțea cu atât mai mult, cu cât mai mult pierduse: din două patrii, n'avea nici una.

Din fugirea boierimii, din zurburarea capitalei, din sgomotul poporului, din nerânduiala voluntarilor, din sosirea armiei Turcești, și din lupta crudă, care urmă, între voluntari și între armia otomană la Sculeni lângă Prut. — pe cum bine observa se elevul său Vasile Popescu Scriban.¹⁾ — Muza poetului nostru aduna materie din belșug pentru alcătuirea poeziei, cu care s'a introdus în Paroas, și care era *Moldova la anul 1821.*

(Va urma).

Bibliografie.

A apărut:

Din cona vieșei de Vasile Pop. „Biblioteca pentru toți.” Nr. 293 prețul 30 bani.

Di Pop s'a ridicat cât se poate de iute în rândul scriitorilor de seamă ai literaturii noastre. D-sa posedă într'un înalt grad darul de a povesti și un umor sănătos, natural, fără veselie silită, pe cum și mult spirit de observație caracterizază talentul său.

Din cona vieșei, e o culegere de schițe și nuvele umoristice, pline de haz și artistic redată cari vor încreți toate buzele și vor însenina toate frunțile. Nimic mai plăcut de cât acest gen de literatură.

Din cona vieșei apare acum în a doua ediție. Prima a fost la aparițiunea ei imediat epuizată, ceea ce este o dovadă de popularitate de care se bucură di Vasile Pop.

De vânzare la toate librăriile din țară. Catalog complet al acestei „Biblioteci pentru toți” ce cuprinde peste 300 de numere, se va cere la Librăria editoare Alcalay, — București.

Mângăierea creștinului. Carte de rugăciuni pentru credincioșii gr-cat. Din cărțile rituale ale bisericii orientale și din alte cărți de pietate compusă de Ioan Genț protopop gr-cat. în Oradea-mare. Cu aprobarea și binecuvântarea Ilustrisimului și Reverendisimului Domn Dr. Demetriu Radu Episcop gr-cat. de Oradea-mare.

Constantin Sandu (Aldea): **Cărticica plugarului**, București 1907 editura Minerva prețul 50 bani. Această cărticică s'a scris din ordinul Ministerului de agricultură, anume pentru elevii dela școalele de economie, de pe moșiile statului și conține noțiuni despre pământ și natura lui, despre sămânță și sămănat, toate soiurile de produse agricole și felurile nutrețuri. Cărticica fiind scrisă pentru țărani de dincolo, unii termeni tehnici nu sunt înțeleși de ai noștri. Poate fi în schimb cărticica aceasta un sfătuitor bun pentru cărturari, ori pentru conferințarii economiei ai Asociațiunii.

DIN ZILELE LUI NERO, roman după Alexandru Dumas—Tatăl. Prețul 1 cor. + 10 fil. porto postal. Se află de vânzare în Librăria Seminarială din Blaj.

¹⁾ Foia pentru minte, an. 1839, pag. 145.

Predicile lui Petru Maior.

(cu litere latine)

Vol. III.

Propovedanji la oameni morți.

Volu elegant compactat în piele și pânză.

Prețul 4 cor. + 20 fil. porto.

Hipnotism și Spiritism de Dr. V. Suciu. Pe 200 pag. f. 8°.

Costă 1 cor. 50. fil. + 10 fil. porto a se adresa la Librăria semin. din Blaj.

Teologia dogmatică fundamentală vol. I. *Apologgetica creștină* vol. II. *Tradițiunea și Biserica*, de Dr. Vasile Suciu, profesor de teologie.

Costă fiecare volum 5 cor. + 30 fil. porto, a se adresa la Librăria semin. din Blaj.

Pentru a ridica moralul, tăria fizică și bunăstarea poporului nostru, cele mai ușoare și mai îndămnatice mijloace le avem în cărțile bune, în cărțile cu învățături sănătoase. O astfel de carte este

„Alcoolismul“

de Dr. I. Marcu și Șt. Roșian

învățăturile căreia sădite în inima poporului, vor produce mult bine.

În mâna preotului cu chemarea, și a învățătorului cu inimă, ea va fi izvor de povește folositoare, lumină la flacăra căreia poporul va vedea prăpastia la care duce alcoolul, și prin urmare se va feri de el. Să află de vânzare la Librăria sem. și costă 1 cor. 10 fil.

Proprietar-editor: Aurel C. Domșa.

p. redacție rezpoz.: Augustin Gruția.

Nr. 545—1907.

(44) 3—3

Edict.

Vasilie Hampu, gr-cat., originar din Vurpăr (cott. Sibiiului), de prezent cu ubicațiune necunoscută, în cauza divorțială urzită în contră-i de cătră Paraschiva Hantz gr. cat. din Sibiiu, prin aceasta este citat să se prezinte cât mai curând înaintea subsemnatului for matrimonial, căci în caz contrar cauza aceasta se va pertractă și decide și în absența lui.

Sibiiu, în 20 Noemvrie 1907.

Prezidiul forului matr. delegat de I. instanță al districtului Sibiiului.

AVIZ!

Se află de vânzare 3000 măjime trice napi — maja cu l'60 cor. — Cei ce doresc să cumpere să se adrese Diui EMIL VLASSA proprietar, Sâncel—Blaj (Szancsal—Balázsfalva). 4—4 (42)

Durere de dinți

de cap, de spate și de șele, junghiurile totdeauna au fost vindecate cu medicina Elsa-Fluidul lui Feller. Duzina de probă 5 coroane franco să-le comandăm dela Eugen V. Feller, Stubica Centrale 82 (cott. Frieri Zagrab).

Concurs.

La »Consum« societatea comer. în Blaj află înmediat aplicare un funcționar comercial pentru conducerea cărților de comptabilitate care să se priceapă și în bransa Băcăniei.

De vânzare:

(40) 6—10

Un quant mai mare de altoi de viță clasa I-mă, altoiți în viță americană („Riparia portans“) după metoda cea mai bună (altoirea forțată) în următoarele specii:

SOIURI PENTRU VIN:		SPECIALITĂȚI DE MASĂ:	
Rizling italian (Olasz Rizling)	1000 buc. = 200 cor.	Chasselas blank	100 buc. = 22 cor.
Smighiră (Som, Furmint)	„ „ = 200 „	„ Fontainebleau	„ „ = 24 „
Moi (Mustos fehér)	„ „ = 200 „	Madeline Angevine	„ „ = 24 „
Mestecați (Vegyes borfaj)	„ „ = 180 „	Passatutti	„ „ = 24 „
Galbini (Mézes fehér)	„ „ = 200 „	Muscat Hamburg	„ „ = 30 „
Aramon (Aramon)	„ „ = 180 „	Suvenir de mileniu	10 „ = 4 „
Goarneși (Járdovány)	„ „ = 200 „	Kosuth Lajos	10 „ = 3 „
Fetești (Léányka)	„ „ = 200 „	Csaba gyöngye	1 „ = 1 „
Altoi clasa II.		1000 buc. = 100 cor.	

Perseci de 3 ani înalțime până la 2½ metri 1000 buc. = 30 cor.

Soia (circa 100 kilogr.) 1 kilogr. = 50 fil.

La comande mai mari vând și pe cambiu pe lângă caventi buni, terminul

solvirii 1 Octomvrie 1908.

La comande rog a se trimite 1/5 anticipațiune, adresa să se scrie legibil indicându-se posta sau stațiunea căii ferate. Pachetarea se va face cu îngrijire socotindu-se speșele proprii. Reclamațiunile se iau în considerare, dacă sunt făcute cel mult la trei zile după primire.

Szancsal, u. p. Balázsfalva.

Ioan Bărbat,

învățător, absolv. al curs. de vierit din Asud.

Vițe nobilitate
 trimite cu *garanță, asortiment bogat*, de tot soiul, firmă de mulți ani recunoscută ca prima și foarte solidă:

Prima pepinerie cu vițe nobilitate
 de pe Târnava.

Proprietar: **FR. CASPARI**, Medias (Ardeal) Nr. 54.

Cereți catalogul prețurilor!
 Catalogul conține scrisori de recunoștință din toate părțile țării. Fiecare proprietar de vie să poate convinge înainte de a comanda de solidaritatea firmei, adresându-se verbal sau în scris la vre-o persoană cunoscută.

(30) 9-40

FISCHER + COMP NAGYENYED
 PEPINERIE DE POMI SI VITE

150.000 Pomi Roditori
 1.000.000 Sujete
 1.000.000 Planta pentru gard
 via arbori de promenada, arbori de ornament, roze, fructe cu boaba, contiferi etc.

1 Million altoase de vite, vita de vile Europeanasi Amerikană cu su.
 Specialitate: altoase de vite pentru desert.

Sub-
 sistera
 128 Jug.
 oat.

30.000
Pruni de Bistrita si de Bosnia oltuiti Exemple foarte frumvase

Fără rădăcina

(35) 6-12

A apărut:

LITURGIERIUL

Prețul unui ex. pe hârtie „prima“

crudo	6 cor.
legat	9 „

Pe hârtie velină consistentă:

crudo	5 cor.
legat	8 „

ACATISTUL MIC,
 sau carte ce cuprinde în sine rugăciuni către Preasf. Născătoare de Dumnezeu leg 24 fil.

Dracul în școală.
 Povestire populară.
 Tradusă după Bolonden de **Augustin Paul.**
 Prețul 1 cor. 50 fil.

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătorii de clopote și fabrica de scaune de fer pentru clopote a lui

ANTONIU NOVOTNY
 în Timișoara-Fabrie

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioasă, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre leantoorce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură prin aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

→ clopotele găurite ←

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa, că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal.

Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco

Institut indigen. Banca de asigurare

„Transsylvania“
 din Sibiu (28) 19-52

Intemeiată la anul 1868

Sibiu, strada Cisnădiei nrul 5 (edificiile proprii), asigurază în cele mai avantajoase condiții:

- contra pericolului de incendiu și esplosiune.
- edificii de ori-ce fel, mobile, marfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc.
- asupra vieții omului

În toate combinațiile, capitale pentru cazul morții și cu termin fix, asigurări de copii, de zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valeri asigurate contra incendii:	capitale asigurate asupra vieții:
94,975.294 coroane.	9,293.195 coroane.

Dela întemeiere institutului a solvit:
 pentru despăgubiri de incendii 4,295,120.15 cor. pentru capitale asigurate pe viață 3,760,810.21 cor.

Oferte și ori-ce informațiuni se pot primi dela:
 Direcțiune în Sibiu, str. Cisnădiei nr. 5 etajiu I. curtea I.

și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița și Cluj, precum și dela subagenții din toate comunele mai mari.